

De voorzitters van de seniorenorganisatie Koepel Gepensioneerden
dhr. J. van de Spek en dhr. J. Schouten
Postbus 2069
3500 GB Utrecht

Hengelo, 10 juli 2019

Geachte heren,

Het bestuur van de VVSPTN met daarin de Werkgroep Pensioenen en haar leden maken zich ernstige zorgen over het nieuwe Pensioenakkoord. Met het Pensioenakkoord is er nu iets geregeld voor de AOW, maar voor de pensioenen zijn er nog een heleboel open einden en een aantal afspraken die buitengewoon slecht kunnen uitpakken voor zowel de gepensioneerden als de actieven

Samengevat zijn de punten van grote zorg.

1. Het is een illusie te denken dat er sneller geïndexeerd kan worden in het nieuwe stelsel zolang de rekenrente niet wordt gewijzigd.
2. Opbouw van de pensioenen wordt verlaagd door afschaffing van de doorsneepremie voor zowel ouderen als jongeren.
3. Het is oneerlijk dat ouderen meebetalen aan de eventuele compensatie vanwege het afschaffen van de doorsneepremie.
4. Door de grote onzekerheid geeft het nieuwe stelsel zeker bij de jongeren weinig vertrouwen.
5. Vervallen van intergenerationele risicodeling geeft pech en geluk generaties afhankelijk van het moment van met pensioen gaan.
6. Het life cycle beleggen betekent ook dat in het zelfde jaar, afhankelijk van de leeftijd, de ene deelnemer een indexatie kan krijgen terwijl de andere wordt gekort.
7. De voorgestelde punten van wijziging maakt de pensioenregeling aanzienlijk complexer en zeker niet begrijpelijker of transparanter voor de deelnemers. Dat zal zeker kostenverhogend werken.

In onderstaande paragrafen worden bovenstaande punten verder toegelicht.

Ad 1: Rekenrente en dekkingsgraad

De verlaging van de rekenrente zoals voorgesteld door de commissie Dijsselbloem kost ongeveer 2.5%-punt (volgens sommige berekeningen zelfs nog meer) dekkingsgraad. De afschaffing van de doorsnee premie komt overeen met 4% of 5% dekkingsgraad. In de simulaties van de pensioenfederatie is er van uitgegaan dat de compensatie voor de 45+ generatie voor minstens de helft uit het fondsvermogen wordt betaald. Er is dus op het moment van overgang een verlaging van de dekkingsgraad van tussen 5% en 7.5% te verwachten.

Op dit moment hebben de grote fondsen (PME, PMT, ABP, Z&W) een dekkingsgraad tussen de 95% en 100%. Bij de overgang naar een nieuw stelsel zijn dus direct kortingen van 10% op de lopende pensioenen te verwachten.

Gezien de omvang van het tekort bij de verlaagde rekenrente is het een illusie te denken dat er in het nieuwe stelsel sneller geïndexeerd kan worden.

Ad 2: Afschaffen gedempte premie

De premie moet straks berekend worden met de risicovrije rekenrente in plaats van op verwacht rendement. In de huidige premie zit een opslag van 20% voor de solvabiliteitsbuffer. In het nieuwe systeem vervalt die opslag, maar dit levert niet genoeg op. Als voorbeeld voor het Thalesfonds (SPTN) is de huidige premie op basis van verwacht

rendement + solvabiliteitsopslag 27.2%. De kostendekkende premie op basis van de risicovrije rente is ongeveer 37%. Na aftrek van de solvabiliteitsbuffer resteert een premie van 30%. Na de verlaging van de rekenrente wordt dit dus nog hoger.

De minister wil de premie fiscaal beperken tot 27%. De premie is dus niet voldoende voor de huidige pensioenopbouw. Dus niet alleen de opbouw van de ouderen wordt verlaagd door de afschaffing van de doorsnee premie, ook opbouw van de jongeren moet worden verlaagd omdat de fiscale ruimte onvoldoende is.

Ad3: Kosten compensatie afschaffing doorsneepremie. De gepensioneerden hebben geen voordeel gehad van het systeem van doorsnee premie. In hun jeugd hebben ze teveel betaald, na hun 45-ste te weinig, en over hun hele leven precies genoeg. Het is daarom onredelijk dat zij moeten meebetalen aan het afschaffen van de doorsnee premiesystematiek. Het is onverkwikkelijk dat bij afschaffing van de doorsneesystematiek de oudere deelnemers die het meeste inleggen bij het pensioenfonds gestraft zullen worden met een lagere pensioenopbouw? Afschaffing van de doorsneepremiesystematiek voor dezelfde pensioenopbouw wordt gerealiseerd door een degressieve pensioenopbouw voor de oudere deelnemers, kosten € 60 tot € 100 miljard

Ad 4: Meer onzekerheid hogere kosten

Uit simulaties van de Pensioenfederatie is gebleken dat in het nieuwe stelsel de lopende pensioenen gemiddeld één op de drie jaar worden verlaagd in plaats van verhoogd. In dit stelsel is de indexatie ook gekoppeld aan de beleggingsopbrengst en niet aan de prijsontwikkeling. Het kan dus zijn dat er in jaren met hoge inflatie niet wordt geïndexeerd en in jaren met lage inflatie wel.

In de toekomst moeten de deelnemers voorgelicht worden over het te verwachten pensioenresultaat in 3 scenario's: een slecht weer scenario, een mediaan scenario en een goed weer scenario. Uit de simulaties van de pensioenfederatie blijkt dat er voor een starter op de arbeidsmarkt een factor 10 verschil kan zitten tussen het ongunstige en het gunstige scenario. Zoiets geeft jongeren geen enkel vertrouwen in het pensioenstelsel.

Ook een aspect is de verhoging in de uitvoeringskosten, die door alle toegevoegde complexiteit alleen maar hoger gaat worden. Dus minder over in de pensioenpot. De tweede kamer maakt zich daar ook al zorgen over.

Als het Pensioenakkoord eind 2007 zou zijn ingevoerd dan zou het pensioen door de almaar dalende rekenrente ieder jaar sindsdien een negatieve indexatie bijdrage hebben geleverd. Dat bevestigt dat het zonder een wijziging van de rekenrente nooit tot een verbetering kan leiden.

Dit vraagt om een op de historie gebaseerde simulatie.

Ad 5: Intergenerationele risicodeling

In het Pensioenakkoord wordt het beleggingsrisico niet meer gedeeld tussen de generaties. De opgebouwde rechten worden jaarlijks verhoogd/verlaagd met de beleggingsopbrengst van dat jaar. Een pensioenfonds mag de beleggingsopbrengsten ook middelen over een periode van 10 jaar. Bij eerdere studies bleek iedere keer dat intergenerationele risicodeling een welvaartswinst van ongeveer 8% oplevert. In het Pensioenakkoord wordt deze welvaartswinst overboord gezet. Ook zal dit er weer toe leiden dat er geluk en pech generaties ontstaan afhankelijk van de rentestand en de beursindex in het jaar dat het pensioen ingaat.

Ad 6: Life-cycle beleggen. In het Pensioenakkoord wordt life cycle beleggen voorgeschreven. Er mag wel collectief belegd worden, maar dan moet de beleggingsopbrengst volgens het life cycle model over de jaargangen verdeeld worden.

Heel concreet betekent dit dat het pensioenkapitaal van de gepensioneerden in staatsleningen belegd moet worden. Eind mei bedroeg de rekenrente 0,9% (PfwZ) tot 1% (ABP). Op dit moment is de rente op 10 jarige West Europese staatsleningen -0,3% tot -0,4%. Omdat dan zelfs de rekenrente van 0,9% tot 1% niet meer wordt gehaald zal dat tot gevolg hebben dat de lopende pensioenen jaarlijks worden verlaagd.

Het life cycle beleggen betekent ook dat in het zelfde jaar, afhankelijk van de leeftijd, de ene deelnemer een indexatie kan krijgen terwijl de andere wordt gekort. Dit is voor de pensioenfondsen niet uit te leggen en zal het vertrouwen in het pensioen verder ondermijnen. De manier van aanpak lijkt uitermate complex en zal zeker de kosten verhogen.

Er moeten een aantal werkgroepen aan de slag om het Pensioenakkoord verder in te vullen. Aangezien de Tweede Kamer als eis heeft gesteld dat het nieuwe pensioenstelsel echt een verbetering moet zijn t.o.v. de huidige situatie, zullen deze werkgroepen er nog een aardige klus aan hebben.

Als VVSPTN hebben wij daarom de volgende sterke aanbevelingen voor de invulling van het Pensioenakkoord:

- Handhaven van de intergenerationale deling van het beleggingsrisico omdat dit welvaartswinst oplevert.
- Geen verplicht life cycle beleggen. Het pensioenfonds moet zelf in overleg met de deelnemers kunnen beslissen over het beleggingsbeleid, waarbij ook uniform gelijk beleggen voor alle deelnemers mogelijk moet zijn.
- Gepensioneerden betalen niet mee aan het afschaffen van de doorsnee premie omdat zij er geen voordeel van gehad hebben. Evenwichtigheid.
- Het nieuwe pensioenstelsel moet echt een verbetering opleveren t.o.v. de huidige situatie, zo niet, dan is het beter het oude stelsel te handhaven

Wij zouden het zeer op prijs stellen om tijdig over verdere ideeën en vervolgstappen geïnformeerd te worden. Indien er een mondelinge toelichting gewenst is zijn wij daar altijd toe bereid.

Met vriendelijke groet,

Sander van der Schoot - Voorzitter VVSPTN

In afschrift naar:

De Voorzitter van de Pensioencommissie van de Koepel Gepensioneerden
Dhr. J. Berkemeijer
Postbus 2069
3500 GB Utrecht